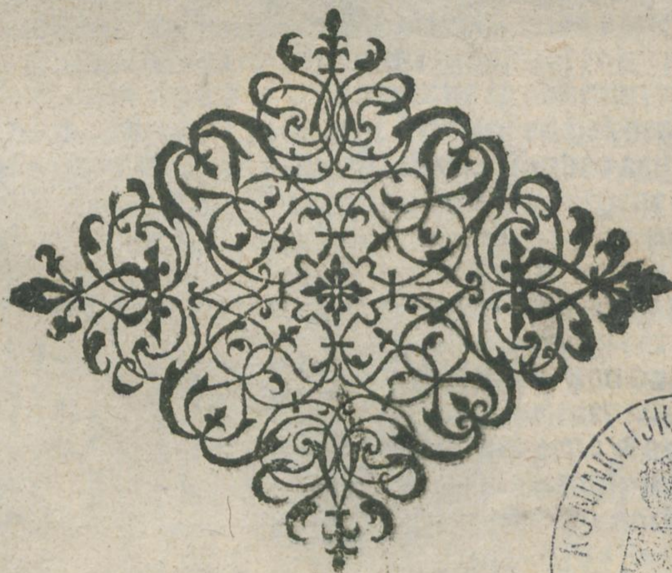
Een claer Vertooch

der heymelijcke raetslaghen ende practijcken
die de ghemeyne vyanden ghebruycken om dese Nederlanden we-
deromme der Spaensche tyrannie ende Inquisitie te onderworpen.
Midsgaders de eenighe remedien ende middelen om de selue
daervan te bevryden / ende wederomme in hare
vorighe voorspoet te brenghene.

Aen de goede patriotten der Stede van Ghent
ende allen anderen liefhebberen
des Vaderlants.

By eenen Liefhebber des Vaderlandts.

1583.

Een claer vertooch der heymelijcke raetslaegen

ende practiquen die de ghemeyne vianden ghebruycken omme dese Nederlanden wederomme de Spaenscher tyrannye ende Inquisitie te onderworpene. Mitsgaders oock de eenighe remedien ende middelen omme de selue daer van te bevryden ende wederomme in haere voorighe voorspoet te brenghene.

HEt is eene iammerlijcke ende claeghelijcke saecke om hooren/ dat dese loffelijcke ende vermaerde Nederlanden by naer soo verre verloopen ende veruallen zijn/ dat zy niet deur de openbare macht ende gewelt haerder bekender Spaenscher vianden/ maer deur de loose treken/ practijcken ende verraderijen haerder eyghener innegheborenen lantsaten/ bynaest tot eene wterste desolatie ende verderffenisse soude zijn ghecommen: Ende sulcx soude voorwaer grootelijcx zijn te verwonderen/ iae bynae schijnen ongheloofelijck te wesen/ ten waere tsghelijcx noch meer tot diuerschen stonden ende plaetsen ghepleecht/ gheschiet/ ende met diuerschen wtganck gheattenteert ende dickmaels oock ghestraffet ende ghecastydet ware: Naer dat den Coninck Tarquinius (omme de cracht by zijnen sone aen Lucretia bedreuen) met ghemeyne bewillinghe wt Roomen ghedreuen was/ sommighe edellupden die alle wellust ende dertelheyt onder den Coninghen ghewone waren/ ende alsoo haer seluen onder eene matigher ende strengher regeringhe niet en conden oft wilden begheuen/ conspireerden ende raetslachten onderlinghen/ omme den seluen wederomme in de stadt te brenghen/ ende haere vaderlandt/ syne tyrannie wederomme te onderwerpen: Ende zouden tselue oock lichtelijck volbracht hebben/ en hadden zy niet van een slaue aenden raet bedragen geweest/ eñ van stonden aen (allen anderen tot exempel) van Iunio Bruto principaelste autheur der Roomscher libertept/ ende wiens sonen waeren vander seluer conspiratien/ ter doot verwesen/ ende oock/ eer hy vander merct scheyden wilde/ gheexecuteert gheworden: Om ghelijcke voornemen oock so gheschiede/ dat Manlius Capitolinus/ die dat Capitolium teghen der Gaulopsen macht beurydet/ eñ daeraf de naem behoudẽ hadde/ van dat seluige (op de zydt daer het op een steenrootse was hanghende) met een schandighe maniere van doot/ van bouen neder wert gheworpen: Catilina/ Lentulus/ Cethegus/ eñ andere meer edele romeynen conspireerden oock tsamen teghen de Roomsche weluaert/ ende werden oock derhaluen sonder ghenade/ oft ghewoonlijcke maniere van rechte (te Roomen anders ins altijt ghepleecht) altesamen deen metten anderen/ deur den Burghemeester Ciceron ter doot verwesen: Twaere te lange al de selue te verhalen/ die teghen de welvaert haers Vaderlants gheconspireert ende gheraetslacht hebben: omme vande welcke dangieren ende periculen te beter bevrijdet te wesen/ de Romeynen eene ordonnantie had-

den ghemaeckt / ende oock onderhielden / dat alle de ghene die niet heymelijcke practiquen naer de tyrannie ofte verraet haers Vaderlants ſouden moghen trachten / met eene openbaere beſchuldinge voor de ghemeente ſouden worden bedraghen: ende waert dat ſy niet en wilden verſchijnen / ende dat de ghemeyne weluaert door ſulcken wtſtel in eenich perijckel apparent ware te mogen commen / datmen den ſeluen ſonder eenighe voorgaende oordeel oft kenniſſe van ſaecken / ſoude moghen in allen manieren ter doot brenghen / ghelijck als wij leſen dat Spurio Melio om ghelijcke oorſake gheſchiet is.

Deur ſulcke remedien ende middelen hebben de Romeynen teghen alle verraet ende tyrannie wyſelijck voorſien / ende zeere lange in haere vryheyt ende groote heerſchappye gebleuen: ende ſouden oock noch hedensdaechs deſeluige miſſchien behouden / ende in alle authoriteyt als voormaels floreren / waert dat ſy de ſelue middelen alſoo wel inden grooten voorſpoet ende vermeerderinghe haers rijcx / als int beghinſele ende opwaſſen deſſelfs / hadden doen onderhouden.

Deſe dan ende dierghelijcke hiſtorien die wy om cortheyt naerlaetē / onderwyſen ons / dat het gheene nieuwe ende ongehoorde ſaecke en is / dat yemant om goet oft ghelt / hope oft vreeſe / om wellust oft andere occaſien / zijn Vaderlant heeft willen verraden / ende onder de vianden handen ende tyrannie gheſocht te brenghen. Soo dat wy derhaluen niet te ſeer en hebben te verwonderen dat in deſe tyden noch eenighe alſulcke godlooſe lieden gheuonden worden / wiens affectie zo ſeere van haeren vaderlande afghetrocken ſoude moghen weſen / dat ſy dat ſelue den vianden moetwille geerne ſouden ouerleueren / ende (ghelijck als de kinderen Bruti) onder malcanderen raetſlagen / om den Coninc van Spaengien (wiens heerſchappye wy niet om eene particuliere miſdaet ende vrouwen cracht / als de romeynen gedaen hadden / maer om duyſent diuerſche ſoorten van tyrannie die hy teghen ons moetwillichlijck ghepleecht heeft) wederomme herwaertſouer int lant te brenghen / ē ons alſoo zijne oude tyrannie wederomme van nieus te onderworpen: Maer veel meer Gode hebben te louen ende te dancken / dat ghelijck de conſpiratie der kinderen Bruti / eyndelijcken ontdect wiert / ende ooc metter doot gheſtraffet (waerdeure de Coningen buyten gheſlotē / ende de Romeynen in heure verworuen vryheyt bleuen) alſo ooc den aenſlach ende verraet teghen deſe landen by ſommighe gheraemt ende begonſt / niet en is ghelijck zy wel meenden ende hoepten / ghelucket ende afghe-loopen / maer noch eenichſins te tyde deur Godes genade aenden dach is ghecomen / ende ons daer door goede ende bequame middelen ſijn ouergebleuen (iſt by aldien dat wy inder Romeynen voetſtappen treden / die ons leeren den Vaderlande lieuer dan onſe eyghen kinderen te hebben) om ons voortaen van alle verraderije ende conſpiratie metten vyanden te bevrydene: Ghelijck oock ſonder twyfel gheſchieden ſal / dat alſoo naer de executie der kinderen Bruti ende haerer mede be-plegeren / niemant meer en wiert ghevonden / die vanden Coninghen wederomme aenne te nemen (hoe wel de Romeynē daer naer in ſware

oorloghen

oorloghen ende groote extremiteyten vielen) eens dorste spreken oft
peysen/ maer alle tsaemen vromelijc tegen heulieden te stryde quamen:
de ghene oock/ die onder ons den spaenschen Coninck noch eenighe af-
fectie moghen draghen/ hebbende voor ooghen een exempel daer sy hẽ
aenne spieghelen sullen moghen/ heure begheerte van eenighe voor-
der heymelijc verstant met hem te onderhoudẽ sullen afwenden/ eñ eyn-
delijck met eenen nieuwen goeden wille tot haren vaderlande/ tegen de
ghemeyne vianden desselfs/ heur trouwelyck sullen laten ghebruyckẽ.
Desen troost beminde nabueren ende trouwe bontghenooten/ mogẽ
wy tsamen scheppen in dese generale desolatie/ die by toedoene van onse
vermomde patriotten (die ons wel meenden den vyanden tot een eeu-
wige slavernye over te leveren) ulieden eñ ons alle tsamẽ/ is overcomẽ/
ende die als eenen ontydighen ende onverwachten overvloet/ in uwe
lantpaelen voornemelijc/ inneghebroken wesende/ ende sich wijt ende
breet aen allen zyden wtbreydende/ eene generale verderfnisse allen den
rontomligghende landen soude aenne brenghen/ waert by aldien dat
daer niet tijdelijck inne gheremedieert ende voorsien en ware:
Omme waerop bequaemlijcker ende met rypperen rade te lettene/ eñ
de beste ende verseker ste middelen tegen alle toenemen des viants (als
eenen goeden dyck oft inneslach teghen dese overvloet) vooren te wen-
dene ende te hantaven/ wy seer gheerne met ulieden souden in presentie
geraetslacht ende wel particulierlijck ghecommuniceert hebben: waert
by aldien dat eensdeels de onveylheyt des weechs/ maer voornemelijc
den noot die wy hebben vanden notabelsten onder ons/ alomme inde
dagelijcsche geschiedenissen (die nu vele ende swaer zijn) te gebruyckene/
dese onse ernstighe begheerte niet en belette naer te commen / ende
de welcke in deser voorseyder ghestaltenisse (ghelijck wy gheerne ghe-
daen souden hebben) niet wel moghelijck wesende te volbringhen/
wy met de naerste middelen/ te weten schriftelijc/ gelijc als wy nu doen/
omme ulieden onse herte/ wille/ affectie eñ liefde wel te kennen te ghe-
vene/ wy wel hebben willen eenichsins volveren.
Wy dancken dan alvoren gode almachtich wt gront ons herten/ dat
hy den huydigen stant der Nederlandẽ/ eñ insonderheyt der goede stede
van Ghent/ met de ooghen zijnder ghenaeden aensiende/ niet en heeft
(gelijck wy wel verdient hadden) gans ende al willen verlaten/ maer
met eene middelmatighe beproevinghe ende vaderlijcke castydinghe/
te vreden zijnde/ de listighe laghen onser vianden ontdect/ ende ons wt
haere bloetghierich voornemen ghenaedelijck verlost eñ gevrijdt heeft.
Ende daerenboven dat hy den Heere van Embize/ als eenen anderen
Brutus/ verwect/ ghecoren/ ende met zijnen gheeste becrachtet heeft/
omme de raetslagen ende verraderyen die teghen de welvaert eñ huy-
digen standt deser landẽ voorgenomẽ waren/ te ontdecken/ te castyden
ende wt te royen: Welcke voorwaer seer vrome ende Romeynsche daet
eenen yeghelijcken openbaer wesende (als inde oogen van alle de we-
relt ende te bequamen tyde geschiet) sal hem ontwyfelijcken tot eenen
sonderlinghen lof ende prys inder eeuwicheyt strecken/ alle naer-

commeren tot hem grootelijcx verbinden eñ hem oock voortaen midde inde baren deser seer onstelde eñ woedende zee / het schip der vlemischer weluaert stierende ende door menichfuldige periculen van santplaten / clippen / steenrootsen ende ander dangereuse plaetsen passerende / met eenen puer des vromicheyts ende cloecheyts ontsteken / om egheene periculen aensiende / dat bynaer verdroncken ende gantsch ghebroken schip / deur zijne wyse cloecke ende versichtighe regeringhe / wt desen grouwelijcken storm (die deur de verraderssche drayende winden onser ontrouwer vermonder spaenscher bondtghenoten is opgeresen) in eene goede ende ghewenschte hauene (regē aller menschen hope) te brengene.

Waerin wat hulpe van ons uwe trouwe nabueren eñ bondtgenotē soude mogen verwacht worden wy ulieden wel willen verseckeren / (als de ghene die eenen grooten brant in onse gebuerte outsteken siende / niet en willen toeuen / tot dat de vlamme die rontom ligghende plaetsen in roode colen verandere / ende ons altsamen verslinde / maer vanden beginsel (als deel ende part in sulcken perikel hebbende) ons op de beenen begheeren te maecken / leederen / cemeren / ende water van alle canten aenbrenghen / omme den seluen tydelijck te blusschen) dat ghy niet redelycx van ons en sult connen begheeren / eñ sulcx alsmē van trouwe naerbueren ende bontghenooten souden mogen verwachten / dat wy omme vlieden in dese wtersten grooten noot (die ons ooc aenne gaet) te goede te commen ende by te staen / niet en sullen / met alle vlyt / trouwe ende goethertichevt / naercommen ende te weghe brenghen / iae oock totter doot toe het wterste waghen ende opsetten: Sulcx bidden wy vlieden ons vastelijcken toe te betrouwen / ende versekert te zijn dat wy dadelijc zullen naercommen ende volbringen: Daerentusschen tot meerder getuygenisse onser goethertichept euwaerts / ende begheerte van onse bynaer veruallen saecke (die deur dese vermomde vianden des landts soo verre verloopen is) wederomme te moghen sien redresseren eñ in eenen beteren staet te brenghen / soo hebben wy goet ghevonden / eñ noodich gheacht / sommige saken (die in desen periculensen staet der gemeynder weluaert niet alleenlijck wel ouerleght eñ geweghen / maer ooc metter daet gheeffectueert dienen) uwer liefden voor ooghen te legghen eñ representeren: vlieden biddende de selue voor goet te willen aennemen.

Het is een algemeyn eñ warachtich spreeck-woort / dat grōote Coninckrijcken verwoest eñ gansch verdestrueert worden deur inlandich misverstant eñ tweedracht / eñ ter contrarien / dat cleene / arme eñ smalle heerschappyen versterckt eñ vermeerdert wordē deur eendrachticheyt.

Alle historien oock gheuen ons claer ghetuyghenisse / dat aenpalende

landen

landen ende prouintien in eenen ſtant ghelegen zijnde/ ende onder eene
regieringhe/ met ghelijckforme wetten/ ſtatupten/ tale ende maniere
van doene leuende/ eñ derhaluen oock ghemeyne vrienden eñ vpanden
hebbende/ eñ niet wel daerentuſſchen met malcanderē eenich weſende/
nochte haere lantſaecken/ met eenen ghemeenen eñ eendrachtigen raet
inlegghende ende wtvoerende/ maer tſy deur miſverſtant/ haet oft nijt/
ambitie oft eergierichept/ oft om wat andere occaſie dat tzelue ooc ſou-
de mogen weſen/ diuerſche opinien/ voornemen ofte gevoelen heurder
ghemeyner regeringhe haluen hebben/ ende haer lantſaecken (elck byp-
ſondere/ eñ int particuliere/ adminiſtrerende/ hemlieden van malcan-
deren affonderen/ eñ niet een coorde ofte zeel en treckē/ maer de eene/ de
andere verlatende/ dencken int particulier/ als ſy teghen iemanden in
oorloghe ghecomen zijn/ haere frontieren eñ ſteden teghen den vpandt
wel te bewarene/ eyndelijck alle tſamen deen voor dander naer/ als ſy
langhe int particulier alderleye middelen van wederſtant gheboden/
innegelept/ ende te verghcefs voorghewent hebben/ ten leſten zijn ghe-
comen tot een generale verderffeniſſe/ eñ de tyrannye haerder gemeyne
vpanden (die ſy lichtelijcken ſouden wederſtaen/ iae ouerwonnen heb-
ben/ haddenſe hare middelen tſamen inneghelept/ ende niet int particu-
liere willen oorloghen) inder eeuwichept onderworpen.

Soo grooten macht eñ heymelicke groote naerſlep/ heeft inwendige
tweedracht: omme de welcke ten eerſtē te zaeyē eñ daer nae grootelijcx
te doen waſſen/ onder de gene die anderſins eendrachtich weſende qua-
lijck zijn om te ouerwinnen/ de vianden diuerſche middelen oorſaecken
eñ menigherley liſten eñ laghen legghen eñ ghebruycken/ ende daertoe/
(als eene ſaecke daer hen meeſt aen ghelegen is) gheenē coſt oft aerbeyt
en ſparen. Wy willen naerlaten tghene dat wy tot deſen eynde ten-
derende byden Griecken Romeynen/ ende andere natien (daer de boec-
ken vol af zijn/ tot diuerſchen tyden gheſchiet is.

Alleene willen wy verhaelen tot onſer alghemeyne onderwyſinghe/
ende op dat wy door een exempel ende ſchaede vande andere/ voorſich-
tigher ſouden moghen worden/ tghene dat den Proteſtanten vanden
duytſchen lande (twelck noch by alle menſchen is in verſcher memoriē)
onlancx leden gheſchiet is.

De Keyſer Carolus de vijfde hadde voor eenen tijdt eenichſins toe-
ghelaten eñ geleden de religie der Proteſtanten/ om dat hy ſach dat de
Vorſten ende Rijcxſteden die de ſelue religie aennamē/ ſeer vermenich-
fuldichden/ eñ dattet geene geringe ſake en was/ met openbare oorlo-
ghe aen te taſten alle de ghene die ſich inde beroemde alliancie (diemen
van Smalcaldien noemde) tſamen verbonden eñ verplicht hadden.
Aenmerckte derhaluen wel/ datter alvoren eenige middelen moeſten ge-
vonden worden/ om hare vnie eñ verbont (door welcke zy belooft had-
den deen den anderen der Religie haluen/ by te ſtaen/ ende niet te ver-
laten) in eenighe manieren te crencken/ oft te niete te brenghen: de tijdt
bracht de ſelue occaſie lichtelijck mede/ ende gaf den Keyſer te kennen/
datter onder ſommighe van de principaelſte van henlieden/ eenige hey-
melijcke

melike ongunste eñ tweedracht was gesproten/ eñ dat sy om particulie-re saken onderlinge twistich warẽ: welke goede eñ bequame occasie (om tot synen voornemen te mogen comen) hy geensins en verachte/ nochte voorby en liet passeren/ maer so behendichlicken (door middel van sommighe pernicieuse instrumenten / die nummermeer ontrent de Heeren en ghebreken) daerinne wrochte eñ arbeyde/ dat hy niet alleenlijck hare heymelicke vyantschap en onderhielt/ ende door alle middelen voedde/ eñ de selue grootelicx vermeerderde/ maer oock soo verre de saecke ten lesten brachte (sulcke macht heeft heymelicken haet ende nijt/ ambitie ende gierichept onder de menschen) dat hy sommighe vande principale Vorsten van henlieden/ tot synen voornemen verwillighende/ door beweeghlijcke beloften die hy haer dede/ eñ oock volbrachte/ van het loflijcke verbondt van Smalcaldien dede afwijcken/ eñ oock eyndelijcken tegen den anderen/ niet om de religie/ maer om rebellie die hy pretendeerde ende veynsde/ dede te velde comen/ ende alsoo principale oorsake ende instrumenten maeckte van henlieder verderf eñ gevanckenisse.

Door sulcke heymelijcke ende listighe middelen gheschiedet / dat de ghene die tsamen eendrachtich wesende/ onuerwinnelijck souden gheweest hebben/ ende derhaluen/ so langhe sy in eendracht / ende by hare vnie met malcanderen bleuen/ van hare vyanden gheeert ende gevreest werden (ghelijck als inde oorloge van Wirtenbergh ende Brunswijck wel gebleken hadde) lichtelijck/ naer datse deur de voors. oorsaken van malcanderen gescheyden waren/ onder de voetẽ/ iae tot een eewich bederf eñ slauernye byna gebrocht werden: Eñ dat de religie die den Keyser altijt geseyt eñ belooft hadde in haer geheel te latene/ eñ die hy oock metter daet (om te beter tot synen voornemẽ te comen) den protestantẽ die in synen leger warẽ/ die oorloge duerende/ liet so wel in hare tenten en pauilloenẽ/ als in hare landẽ oeffenen/ achternaer also wel by deene als by dandere partye/ ten lesten in een schandelijck Interim verãdert eñ ontsuyuert wert/ ende daernaer gants eñ al wtgeroyt soude hebben geworden/ in alle de Duytsche landen (gelijck oock de gemeyne vryheit des Rijcx) en hadden de seluige Vorsten (die door gierichept eñ ambitie eñ door haet en nijt/ tverbont van Smalcaldyen verlaten / hare bontghenooten bevochten/ eñ van hare landen eñ digniteyten ghespolieeet hadden) door een sonderlinghe gratie Godes / niet wyser ghewordẽn/ eñ beter aenmerckẽde de heymelijcke raden des Keysers (die dat duytsche Rijck meynde den Spaenschen Coningen eyghen te maken) door eenen nieuwẽ aenslach eñ verbondt / onder hen ende met den Coninck van Vranckrijck geraemt/ hare vorige verlatene bontgenooten (gelijck off sy henlieden een openbare bekẽtenisse voor de gantsche werelt hadden willen doen van haer voorgaende misdaet) niet met ghewelt van wapenen wt de handen des Keysers getogen/ eñ haerseluen mitsgaders dat gantsche duytsche Rijcke/ wt de slauernye der Spaignarden (daerse den Keyser inne meynde te bringhen) gantschelijck bevrydet / ende het Euangelium wederomme gebracht inden standt inden welckẽ wy dat seluige huydensdaegs by henlieden noch sien florerende.

Hadden

Hadden ſy van te voren geſaemder handt hare verbondt trouwelijck gehanthaeft / malcanderen bygheſtaen/ eñ om geene particuliere occa-ſien d'een den anderẽ verlatẽ/ Duytſlant en ware noyt der Spaignar-den roof ghewordẽn / dat Euangelium en ſoude niet bynae wtgheroypt hebben geweeſt/ noch ettelijcke van henlieden ſouden haer niet beſmet ende ontſupuert hebben/ met een eeuwighe infamie.

Deſe geſchiedeniſſe hebben wy alhier wel willẽ int corte verhaelen/ niet om eenich achterdencken dat wy ſouden hebben dat ghylieden tot eenige deſvnie met ons/ oft de andere ghevnierde landen ſoudet willẽ pretenderen/ daeraf ghylieden ter contrarien met der daet deſe voorle-den dagen deur het aenhouden vanden genendie deur haere liſten ende verraderijen ons ghemeene Vaderlandt wel meenden den Spaen-giaerden te onderworpene/ wel betoont hebt eñ ons wel doenblijcken: maer alleenlijck om uwer L. ende ons ſeluen voor ooghen te legghen/ wat groote cracht dat heeft inwendighe tweedracht / ende wat groote onbluſſchelijcke vieren dat dicmaels van ſeer cleene ende verachtelijcke beghinſelen (alſmen de ſeluige in tijt ende ſtont niet en bluſſchet) ontſte-ken worden: op dat uwer L. ende wy dit wel aenmerckende / allerley ſaden van diſcordien daer wy die ſouden moghen ſien / oft metter daet beuondẽ wordẽ (tzy vã gantſche prouincien deen tegen dander/ oft van particuliere voorneemſte perſoonen onderlinghe twiſtende/ eñ om par-ticuliere oorſaecken niet wel eens dragende) met gemeyne authoriteyt ende neerſticheyt ſouden wechnemen eñ helpen nederleggen/ eñ geẽſins toelaten/ dat de ſeluighe eenige voordere macht ende groeyſſelẽ ſouden moghen crygen: Ende voorts ooc om uwer L. te vooren te houdene ende niet te verberghen/ dat wy ouer eenen tyt ſommighe ſaecken inde regieringhe van Vlaenderen ghespoort hebben/ (eñ de ſelue nochtans alleenlijck van ſommighe qualijck gheaffectionnerde totter ghemeene weluaert/ door ulieden nu met goeden raet meeſtendeel verzekert/ met liſtighe practijcken beſteken ende ghedreuen) die tot openbare deſvnije ende afſcheydinge vande generaliteyt (die toch onſe gemeene weluaert is) ſchenen te ſtreckene: eñ dicmaels ons hebben doen duchten / dat een yeghelijck (die deur de ſchalcke laghen ende booſe treken van de voorſ. quaetwillighe verdooſt eñ verbliut weſende/ deur miſverſtant de hant daer aene heeft gehoudẽ/ niet en heeft verſtaen noch genoech bemerct/ waertoe alſulcke fondamentale beghinſelen van oneenicheyt ſouden moghen tenderen / eñ wat groot eñ een irremediabel quaet deſeluighe ſouden eyndelijck moghen by brenghen.

Want voorwaer ghelijc de Keyſer Carolus ſommige vande duytſche protestanten met zijne behendighe inuentien (naer dat hy de ſelue deur toedoene van ſommighe ghecorrumpeerde ende dangereuſe gheeſten die byden duytſche vorſten in principale authoriteyt warẽ/ in ongunſte tweedracht eñ miſverſtant onder malcanderen ghebracht hadde/ ende eenighe van heurlieden/ onder t'deckſele van dandere/ om rebellie eñ on-ghehoorſaemheyt die hy pretendeerde/ eñ niet om tfaict vande Religie/ dat hy looſſelicken diſſimuleerde/ te willen caſtyden/ van hare ſmalcal-

sche alliancie eyndelijcken af track/ende met hare hulpe ende bystandt
alle d'andere vande voors. verbonde / daernaer bracht tot synen wille/
iae wierp der Duytschen oude vryheyt schandelijck onder de voeten:
Alsoo oock soudet lichtelijck gheschieden/ waert dat wy soo verre onse
eyghen salicheyt vergaten/ dat wy (om wat oorsake dat tselfue oot sou-
de mogen wesen) ons vande gemeyne vnie ende alliancie/ die wy tsamē
onderlinghe/ metten anderen ghevnieerde Prouincien hebben / asson-
derden/ oft onwijsselijck aftrocken (gelijck als sommighe ons gheerne
onlancx souden gepersuadeert hebben) wy eyndelijck wel soo verre sou-
den moghen comen te geraken/ dat wy onse ordinarise communicatien
ende vnie te buyten gaende/ eerstmael van malcanderen souden comen
te verbreemden/ eñ daernaer vanden vyandt met listen / door diuersche
middelen voorder ghepersuadeert/ oft andersins ouervallen wesende/
tsamen met hem/ tegen onse geassocieerde nabueren eñ bondtgenooten
(twelck Godt verhoede) souden moeten comen ten strijde: eñ alsoo ten
lesten (in stede van onse Vaderlanden/ door onse gevnieerde eñ ghesa-
melde macht/vande tyrannie onser ghemeyner vyanden te bevryden/eñ
de seluighe door Godes ghenade/in Religie/ voorspoet/ ende coophan-
del noch sien floreren) door onsen inwendighen twist eñ onwijsheyt/ eñ
gelijck als onse vyanden te lieue) met alle onse naercomelingen/den on-
lydelijcken jocke vande Spaensche tyrannie eñ Inquisitie/ moetwillens
souden inder eeuwicheyt worden onderworpen.

Om ons daertoe te locken ende te doen commen/ zijn de vyandê veel
practijcken ende middelen huydensdaechs ghebruyckende/ iae listiger/
looser/ ende menichfuldigher / als sy oyt in voorighe tyden ghepleecht
hebben. Ten ghebreeckt oock niet aen idoine eñ bequame instrumēten
die sy onder ons/metten Spaenschen Ducaten gewonnen eñ tot haren
wille versekert hebben/om alderleye verraet onder ons te stichten: De
geschiedenissen geuen ons daeraf so claren getuygenisse/ dat/ ten sy wy
met alle vlijt ende neerstichept ons voortaen tegens hare dangereuse
raetslaghen / wel wapenen eñ voorsien/ ende allen den ghenen die onse
generale vnie ende verbondt willen breken / ende ons d'een tegen den
anderen in wantrouwe eñ misverstant soecken te brengen/ niet alleen-
lijck niet en willen lyden ende dulden / maer de selue als vyanden der
gemeyne welvaert/ van alle authoriteyt ende middel van quaet te doen
spolieren/ So isset te duchtē/ dat den grooten arbeyt die wy hier voor-
maels so groot ende loflijck/met alle andere goede patriotten ghenomē
hebben/om de Religie binnen alle steden van Vlaenderen/ende ouer al
elders te plantene / ende den Spaignaerden onse ghemeyne vyanden
wt den lande te houden/ alles te vergheefs sal geweest hebben/ eñ dat
de leste tyrannie / die wy ende onse naercommers onderworpen sullen
wesen (ten sy dat Godt wt den hemel ons genadelijck erbarme) zwaer-
lijcker ende onlydelijcker sal wesen / dan de eerste.

Want dat wy souden meynen/ (als sommige segghen) dat (ghelijck
als de Duytsche Potentaten eñ Rijcsteden/ die vanden Keyser ouerwō-
nen wesende/ eñ daernaer haren slach wachtende/ den zeluen wederom
bedwon-

bedwongen/ alſo wel de Religie als de vꝛyheyt des Rijcx/ in haer ghe-
heel te ſtellene) wy oock dooꝛ eenige maniere van accooꝛde/ metten vy-
ant gemaeckt/ onſen adem ſouden moghen ſcheppen/ onſſeluen ver-
quicken ē eenichſins verſtercken/ ē daernaer met eenige bequame ooꝛ
ſake (die ſich hier namaels ſoude mogen pꝛeſenteren) de Spaenſche ty-
rannie wederom van ons weiren/ ende quijt maken/ en heeft vooꝛwaer
gheenen ſchijn oft apparentie van eenichſins te moghen gheſchieden/
ende en derf van niemant van ons ghehoept oft verwacht woꝛden.

De perſoonen/ de plaetſen/ de tijden ende ander conditien der duyt-
ſcher natien/ ende der onſer/ ſijn ſeer verſcheyden: ende die de Duytſche
Vooꝛſten/ de machtighe Rijcſteden/ ende gelegentheden des Duytſchen
landes ouer de eene ſyde/ met den onſen huydighen ſtant/ den aert de-
ſes landes/ ende der pꝛincipale Heeren deſſelues/ ouer dander ſyde/ ſou-
den willen vergheleijcken/ ſoude claerlijcken de groote differentie die
daer in is/ mogen verſtaen: ē connen mercken/ dat ſy andere middelen
ende bequaemheden hebben dan wy/ om hare verloꝛene vꝛyheyt we-
deromme te becomen: De Duytſche landen ſijn woeſt/ bꝛeet ē wijt/
ende met machtige natien van volcke omcingelt/ ende derhaluen met
den ſeluen van oudē tyden dooꝛ diuerſche verbonden verplicht/ ē daer
toe groote ende notable Vꝛyheden gebꝛuyckende: hebben oock Heeren
ende Ouerſten van grooter digniteyt/ Keurvooꝛſten/ Hertoghen/ ende
andere/ van niemande als vanden Roomſchen Rijcke haere landen ē
luyden erkennende: ende die bouen dien/ de Religie ſoo ſtantaftelijckē
in dien tyden toeghedaen waren/ dat ſy de ſelue (hoewel ghevanghen
weſende) dooꝛ gheene vꝛeeſe des doots en wilden verloochenen.

Deſe landen ter contrarien/ hebben een ander aenſien/ als de welc-
ke den Spaignarden/ hoewel t'onrechte (want Spaignen aen Vlaen-
dꝛen/ ē niet ter contrarie Vlaendꝛen aen Spaignen met houwelijcke
gebꝛocht is) ouer ſommige iaren zijn onderwoꝛpen/ ende van langher
handt hare vꝛyheyt te buyten ghegaen weſende/ een ſtracker maniere
van regieringhe gheleden ende ghepleecht hebben: Sijn oock bo-
uen dien/ dooꝛ hare gelegentheyt ende bequaemheyt (als die op eenen
hoeck ligghen/ ende metten zeecant ontdeckt ſijn) den vyant als hy de
ſeluige eens ouerweldicht ſoude hebben/ gantſchelijck bequame/ ende
ſouden den ſeluen alderley middel geuen/ om ververſchinge van volck
ende andere munitien van ooꝛloghe/ tot hare verſekeringe/ wt Spai-
gnen te doen comen: En hebben oock niet veel Heeren noch Vooꝛſten
van ſulcker macht ē qualiteyt/ dat ſy met andere omligghende Poten-
taten eenich verbondt onderhouden/ ende de Religie (myne Heeren
de Pꝛincen van Oꝛaignen/ ende van Chymay alleene wtghenomen)
ſeer toeghedaen ſijn: maer veel meer de ſelue (alſmen metter daet ſien
mach) veruolghen/ iae den Spaignaerden met allen middelen/ in hare
vooꝛnemen/ helpen. Sulcken ongheleijcheyt iſſer tuſſchen ons ende
henlieden/ ende ſulcken onghelijcke middelen/ om nae der handt/ eens
geſuppediteert weſende/ noch eene nieuwe verloſſinghe te verwachten.

Ende nochtans al was der Duytſcher macht ende hare conditie ſoo

groot/dat sy ten tyde doen sy de tweede oorloge aennamen/alle de gantsche macht van luyden van oorloge in hare handẽ ende bewelt hadden/ ende dat onder het decxsel van die stede van Magdenborch (die alleene de religie niet en hadde willen verloochenen/ eñ van alle hare bondtghenooten verlaten wesende stantafticħ was bleuen) gelijc als alle andere Rijckstedẽ de Keyser te onderworpẽ/soo dat sy hẽ nergens min dã op sulcke nieuwe oorloghe denckende/ bynae onuersiens ouervielen: so en dorsten sy nochtans sulcken gewichtige sake niet aenvangen (eñ souden ooc de selue seer qualijcken hebben tot haren voordeele connen wtvoeren) en hadde geweest dat sy den Coninc van Vranckrijc sKeysers vyandt / hoewel hy andersins also wel als den Keyser / de religie vervolchde) geropen tot hare hulpe / eñ hem den tytel van beschermer der Duytscher libertеyt gegeuen: Maer wat troost ofte hope (de gelegentheyt ende gestaltenisse onser landen wesende sulcx als voren ghesept is) soude ons (om menschelijcker wyse te spreken / want by Gode sijn alle dingen mogelijc) connẽ ouerblyuẽ/naerdiẽ dat wy eens de vyandẽ binnen onse mueren souden ontfangen hebben/eñ vanden seluighen gants ouerwõnẽ wesen? wat macht/ wat volck van oorloghe/ wat Vorsten/ eñ wat wtlandsche alliancien/ souden mogen den staet der nederlanden redresseren/waert dat den Spaignaert eens synen leger alhier/ na synẽ wille nedergeslagen hebbende/diuersche casteelen tot Ghent/t'Antwerpen/te Brugge/ eñ op diuersche andere plaetsen (gelijc hy sonder twijffel voor den eersten doen soude) gebout eñ opgericht souden hebbẽ:naer dat hy des zeecants eñ der zee hauenen (die onse principale fortressen eñ eenigen middel om ons te bevryden sijn) eens meester soude wesen/ eñ aldaer (als Duc d'Alue begost hadde) sloten ende nesten der tyrannien gestelt soude hebbẽ?van wat syden souden wy dan derren peysen op eenige nieuwe verlossinge. Jae vele eer/wat omliggende landẽ / en soude den Spaignaert niet selue met macht van volcke derren inuaderen/ eñ daertoe ooc goeden eñ bequamen middel hebbẽ? verre van daer dat wy van yemande van onse nabueren alsdan eenighe hulpe/ troost ofte bystant zouden moghen vercryghen ofte verweruen.

Voorwaer gelijck als de gelegentheyt der zee-hauenẽ/ eñ zeer stercke menichfuldige steden/dese landen byna maken onuerwinnelijck/waert byaldien dat sy gesaemder handt hare sake inneleydẽ/ eñ hare crachten tegen haren gemeyne vyanden met goede vnie versamelden/eñ ghesaẽderhant ghebruyctẽ. So isset ooc seker/dat de seluige eens ouerweldicht wesende van vyanden van groote macht/notable ende menigerleye andere bequaemheyt eñ middelen soude medebringen / om de selue tegen alle toecomende gewelt vanden inwoenders der selver/ eñ ooc allen anderen die hen soudẽ willen helpen/ te mogen bewaren/ eñ te belettẽ dat sy noch teenigen tyden haer vryheyt souden moghen verweruen. Derhaluen ooc en ist niet alleene noodich/ dat wy ons wel wachtẽ/van meerder mis verstant onder ons te laten comẽ (wat occasie dat ons daer toe soude mogen porren) maer ooc in alder manieren/ door wysen ende rypen raet/onse Vnie beter als hier te voren onderhouden/vernieuwẽ/

eñ

eñ versterckẽ/ende alle onse lantsaken/met een voornemen/wille ende intentie/neerstelijck tsamen inleggen/eñ regieren/ om den ghemeynen vyant(die niemant sparen en soude)van ons te weiren/eñ den seluẽ niet voorder tot onse verderffenissen in dese laden/die andersins onuerwinnelijck sijn/ inne te laten treden/toenemen/ende voortvaren: Eñ voort aen niemant meer geloone geuen/ die (onder tdecxel van sommige ghefingeerde eñ versierde calumnien (die sy listelijcken onder de gemeyntẽ saeyen) gesocht hebben/eñ noch soecken souden mogen/ deene prouincie tegen dander/eerst in misverstandt/ eñ daernaer in tweedracht/ eñ soo voorts tot een eewige verderffenisse te bringen.

Voorwaer door sulcke ende dergelijcke listen/ eñ lagen by henlieden voorgewendt(als die alderley naerspraken eñ logentalen tsamen accumulerende/den wech tot haren voornemen allencxkens bereyden)waren onse vermomde Spaensche patriotten so verre gecomen/ eñ haddẽ de saken so verre gebracht eñ zo vele authoriteyt gecregen/ dat sy/ doen de vyanden bynae inde poorten van Ghent waren/ noch vermochten te beletten/ eñ de gemeynte te persuaderen/eñ goet te doen vinden/datmen geene vendelen knechten tot haren hulpe daer binnẽ soude nemẽ/ oft ommers ontrent der stede van Ghent (tot alle toecomende noot oft verraet) mogẽ doen leggẽ. Daer door ooc geschiede/ datse bynae alle de resterende macht van Vlaendren/ soo van rupteren/knechten/ als oorloochschepen/ den ontrouwen Baillju vanden lande van Waes/ haer medepleger(dien sy met alle neersticheit aen alle menschen als trouwe eñ seer vroom recommandeerden) inder hant vermochten te geuen eñ te betrouwẽ/ op dat hy de selue niet tottẽ gemeynẽ oorboor eñ welvarẽ vanden lande en soude gebruycken (want wat sondemen goets hebben connen verwachten/ van sulcken godtloosen mensche/ die bouen de ontrouwe die hy hier voormaels den lande eñ boeren van Waes bethoont hadde/noch allerley manierẽ vã volcke met henliedẽ vrpelijck hanterẽde/ tot reconciliatie mettẽ Coninc warẽ vermanẽde) maer tot verwoestinge eñ bederf desselfs/als hare intentie was/eñ hy ooc gedaen heeft: als off in Vlaendren niemant anders geweest en hadde/ diemen alsulcke gewichtige/notable/ouerbleuene middelẽ(als eenen heyligen plicht ancker) soude hebben connen ofte derren betrouwẽ: Door gelijcke middelen/om ten seluen eynde te geraken/ hadden sy den heere van Champaigny sulcken liberteyt eñ authoriteyt gegeuen/ datmen hem derhaluen met syuen aenhangers wel mach toeschryuen/ al het quaet dat onlancx in Vlaendren is ouercomen/ so dat het oorboorlijcker hadde gheweest voor de gemeyne welvaert/ dat hy daer noyt ghebracht en ware/ oft ouerlãck den loon/ dien hy dicwils hier te voren/eñ nu onlancx door syne oproerische daden wel verdient heeft/ontfangẽ hadde. Eyndelijck door gelijcke trekẽ/eñ om de gemeynte onwillich te maken/eñ van alle contributien toter oorlogen af te keeren/ deden sy de maere gaen binnẽ der stede van Ghent/dat de Duytsche Keurvorsten seuen maendẽ solts voor acht duysent rupteren eñ vijfthien duysent voetknechten/ metten doorluchtigen hertoge Casimir/den Nederlanden te hulpe sonden: ende

daer door mijn Heere den Prince van Chimay bynae met gewelt belet/ de ordinarise gedeputeerde van Vlaendren (ghelijck hy gherne gedaen soude hebben) inde generale vergaderinge vande Staten wt te schickē/ ende heulieden naer ghewoente te doen machtighen.

Dese dan ende dergelijcke luyden die met dusdanige listen/de landen soecken in oneenichept ende in tweedracht te bringen/ende die om daer toe te comen/heymelijcke boden in diversche steden ende provincien wt schicken / om met logentale alle tgene dat opt totten gemeynen welvaren geschiet is/den slechten eenvoudigen menschen (de welcke sy eplacen om een deel Spaens gout dat sy ingezwolgen hebben/gerne soudē om lijf/ eere eñ goet bringhen) met eenen verdraeyden zin te verstaen te gheven/ is het gantselijck van noode/ datmen voortaen de vleughelen wel corte/ eñ niet toe en late eenigen middel om ons met harē spaenschē vergift (twelck is tweedracht ende discordie) om den hals te bringhen.

Want al ist dat sy haer mettē mantel der religie bedecken/eñ wterlijc eenige exercitie der seluer gebruyckē/iae onder t'decsel van dien (om licentieuseliker/ eñ met minderē dangiere haer fenijn te mogen stropen) sommige van onsen voorstaenderen (want vele onder henlieden wyser ende voorsichtiger zijn) eñ die sy wel verstaen / dat wy alle tsamen (als reden is) in weerde/eere/ende reputatie houden/zoo weten te berouten/ ende gheveysdelijc te onderhonden / dat sy van henliedē / voor vroom ende oprecht gehouden worden / ende voor sulcx oock tot grooten achterdeele der gemeynder welvaert (alsmen hare werckē te naegadeslaet/ ontdect eñ contrerolleert) verschoont/vdedicht eñ ontschuldicht wordē: Nochtans alsmen haer maniere van doene naerder insiet/eñ aenmerct/ met wat valscheden eñ loose trecken sy ommegaen / om alle dingen int verwert te stellen/deen provincie tegen dander op te rouwen/ eñ onder t'decsel van mynē heere den Prince van Oraignen te blameren (die wy nochtans wat sy oock seggen connē/ voor onsen verlosser eñ vader des lands moeten erkennen) alderley licentie nemen / van alle goede saken eñ raden te calumnieren/so isset goet te bemercken/ dat alle haer inventiē eñ dadē nergens nae en tenderē/dan om dē standt der gemeine welvaert soo seer te vercanckeren eñ verwerrē/dat alsmen daernaer soude willen/ niet mogelijck en soude zijn/inde selue eenige goede ofte bequame remedie te vinden: eñ also den vyant een wyde bane eñ wech makē/ om ons altsamen tot een uyterste bederffenisse te bringen: Gelijc sy ooc inder waerheyt dese voorledē dagen de saken so verre gebracht hadden (so door het misverstant gepractiseert tusschē de provinciē / als andere ongeregelthedē eñ faute van noodige defensie tegen den vyant / listelijc ond diversche pretextē / eñ voornemelijc nopende eenige goet garnisoē binnē der stede van Ghent/ tegengehouden ende belet/alle andere volc van oorloghe wesende int beweldt vanden ontrouwen verrader van Waes) dat/ en hadde God de comste van mijn heere van Embise/ zoo genadelijc niet te passe/ eñ tot zo bequamē tyde eñ saysoene gebracht eñ doen geschieden/eñ hem daer toe ooc zo verlichtet eñ versterct/dat hy de seluige byden cop hadde gegrepen (gelijc wy oock vertrouwen dat hyse

voorts

voorts nae verraders loon/als Brutus dede/ sal betalē/ de landen van Vlaendrē/ eñ alle d'andere mede/nu ter tijt gecomen souden zijn/tot een eewich verdriet eñ irremediabel desolatie/ ende de spaensche tyrannie wederom onderworpen. So verre haddē sy de sake gebracht door hare behendicheyt. Want also sy wel wistē dat het gemeyne volck/als cleene kennis hebbende van t'beleyt van materie van Staten/ haer lichtelijc in saken van cleender importantien eñ gewichte (nochtans eenigen uterlijcken schijn eñ apparentie hebbende) ontsetten eñ ontstellen/ ende daerentusschē de gewichtige eñ daer van hare welvaert is depēderende als voor haren oogen duyster eñ onbekent zijnde/ lichtveerdelijck van monde staen/ ende niet en gronden. Soo hadden zy oock alle middelen voorgewēdet/eñ allen arbeyt eñ neersticheit gebruyct/om de gemeynte met eenige saken van cleender importantie(eñ nochtās schijn hebbēde) eenen soeten mont te maken/eñ daer door van hare bondtgenoten ende naeburē een walginge eñ aftreck te geuen/om de selue met sulcke practijcken vant gemeynzaem volvoeren/ eñ hanthauen deser oorlogen (die wy niet sonder gewichtige oorsaken / maer om dat leuendige woordt Gods/midsgaders de priuilegien/ eñ vryheyt des landts te mogen behouden/tsamē aenghenomen hebben) te doen verflouwen. Daeromme was het/dat sy allomme verbreyden/dat die van Hollandt eñ Zeelandt hare gerechticheyt so grootelicx beschadichden / henliedē van hare ghemeyne middelen/ licenten/ incommen/ eñ andere emolumenten(daer sy hen mede souden mogen behelpen) spolieerden/eñ (als eensdeels mogelijck waer is) afwendich maecten : den goeden luyden daer door wijsmakende/dattet niet van noode en was eenighe vnie/alliancie/eñ ghemeyne contributien met die van Hollandt eñ Zeelant te onderhouden/ als off de selue niet alleenlijck ouertollich/ maer henlieden ooc seer schadelick souden wesen/iae door de welcke sy meer soudē mogen verliesen/ dan de contributie van Hollandt eñ Zeelandt tot de quote eñ ordinarise contributie vander generaliteyt/soude bedragen moghen : daerdoore concluderende/ dat sy egeene occasie en hadden/ om met de generaliteyt aen te houden/eñ met de selue/ als metter gemeyne welvaert (die in een goede ende ghetrouwe vnie bestaet) alle hare saken in te legghen.

Dese eñ dergelijcke saken meer saeyden sy onder de gemeynte/ waerdoor gecomen is/dat slechte eñ eenvoudige luyden(die alle apparentien voor oprechte waerheyt nemen) dese vermomde vyandē der gemeyntē Godes eñ des Vaderlants(meynēde dat hare herte metten monde was sprekende)veel te veel geloofs gegeuen/ eñ hare affectie vande generaliteyt seere vermindert hebben: daer nochtans de gene die den gront eñ waren stant der gemeyne welvaert willen doorsien/eñ met eenige voorsichticheyt aenmercken/lichtelijck genoech connen oordeelen eñ verstaē datter geenen so grooten wronck/ noch gewichtige particuliere occasie van tweedracht en behoorde onder ons te connen rysen/ die iemant wel geaffectionneert/oft eenich verstant hebbende soude mogen beweeghē/ eeniger ande saken te hanthauen/goet te vinden/ofte te prysen/die eyndelic also wel onse/als aller anderē bederffenisse soudē mogen bybringē:

want gelijck die ter zee tſamen in eenen gemeynen ſchepe ſijn varende/
tſamen woꝛden geſalueert ofte verdꝛoncken/ eñ derhaluen ſoo gꝛooten
queſtie ofte twiſt (om wat occaſie dat t'ſelue oock ſoude connen weſen)
onder hen niet en can gerysen/ dat ſy tot ſpyte deen van dãder/ dooꝛ haet
ofte nyt/ ſchade oft bate/ dat ſelfde ſouden willen inden gꝛont ſeylen oft
deurbooꝛdẽ tot haerder algemeyne ſchade ende confuſie: alſo ooc inde
generale eñ gemeyne regeringe des lands/ inde welcke het welvarẽ van
een yegelijck beſloten is/ en can met redene geene ſo gewichtige ooꝛſake
van twiſte onderlinghe ſpꝛuytẽ/ dat ſy yemant om zyn particuliere leet
te wꝛeken/ occaſie tot een generale confuſie eñ bederffenis/ vande alghe-
meene weluaert/ ſoude moghen ofte connen gheven: Ende wat doen
anders| alſulcke arme onverſtandighe luyden/ die ſulcke menſchen
ghelooven/ die deen pꝛovincie teghen dandere om particuliere ſaken
ſoeken op te ruyen/ hopende daerdooꝛ de nederlandẽ te bꝛingen in eene
generale confuſie/ dan dat zy enen grootẽ kuyl eñ put gꝛaven/ daer ſoo
wel zy en de gene die zy meenẽ te favoꝛiſerẽ/ eñ vooꝛ te ſtaẽ/ als dãdere
die ſy willen beſchuldigen/ altſamen inne verſmacht eñ gebꝛachte ſoudẽ
woꝛdẽ tot een generale eñ algemeyne ꝟderf. Maer wat recõpenſe ſullẽ
ooc ſelfs de gene die ſoo neerſtelijck hare vaderlandt zoecken te ver-
coopen/ eyndelijc derren verwachten/ dan den gemeynen loon van alle
verraderẽ? want al iſt dat Coningen eñ Vooꝛſten zeer aengenaem heb-
ben allerley verraderyẽ/ eñ derhaluen vele gꝛoote beloften om yemant
daertoe te bꝛingen ſijn doende/ nochtãs ſo leert ons het gemeyne ſpꝛeec-
wooꝛt/ des Keyſers Auguſti/ datſe nimmermeer met goeden oogen van
haer aengeſien en woꝛden/ iae datſe dicwils/ naer dat ſy haer vaderlant
dooꝛ hope van gelt oft van goet/ officien oft andere beloften/ met haren
raet ofte daet/ verraden eñ onder der vyanden handen gebꝛacht hebbẽ/
bouen de eeuwige infamie/ daer ſy vooꝛ den menſchen/ iae den vyanden
ſelue/ mede blyuen bevlect/ eñ in allen ghevalle nemmermeer/ ſonder
ſchaemroot te weſen/ in eenige degelijcke geſelſchappen en derren ver-
ſchynen/ ſelue noch oock dicmael te vꝛeeſen hebbẽ vooꝛ de verſekertheit
van haer eygen perſoonen/ als de ghene die ten leſten naer datmen ha-
ren dienſt niet meer van doene en heeft/ eñ dat ſy eenich gꝛoot goet ver-
gadert hebbende meynen vooꝛtaen in ruſten te leuen/ ghemeynlijck alle
hare verraderyen met eenige ſchandige maniere van doot eyndigen/ eñ
betalen/ gelijck als ſy daervan ontallicke exemplen allentaluen hebben
vooꝛ haren oogen. Gelijcke recompenſe ſullen ooc de Heeren eñ andere
die vande vyanden verdooft weſende/ eñ dooꝛ gꝛoote onwijſheyt met
haer aenſpannẽde/ hare bondtgenoten metten ſweirde verbolgen/ hare
gouvernementẽ/ eñ ander diverſche ſteden onder haer gewelt eñ macht
bꝛengen (gelijc als eylacen nu diverſche notable Heeren/ wiens vooꝛva-
ders de Spaignaerden moetwil ſo wijſſelijc hier vooꝛtijts tegengehou-
den hebben/ zijn doende) naer allen haren aerbeyt eyndelijc erlanghen/
eñ ghewonnen hebben/ te weten/ dat ſy bouen den quaden name die zy
naer hen ſullen laten/ als haers vaders voetſtappẽ niet wel naegevolgt
hebbende/ alſo wel als de gene die ſy ſullen helpen hebben verbolgen/ de
Spaenſche

Spaensche tyrannie onderworpen sullen wesen/ eñ (ist by aldien dat sy daer-entusschen inden loop niet en blijuen) haer leuē sullen moeten eyndē in eeuwige catiuichept eñ miserie. Sulcx soude ooc sonder twijfel den duytschen vorsten eruarē wesen/ naer dat zy deene door dander/ by des Keysers toedoē eñ listē/ bynae onder de voeten gecomen waren/ en hadde Godt almachtich deur eene sonderlinghe ghenade/ den ghenen die sich vanden Keyser hadden laten verdoouen/ wt sulcken misverstant niet tydichlijc ontweckt/ eñ tot een beter verstant laten comen: Eñ wiens naerraet eñ beter auijs waert by aldien dat die van Artoys/ Henegouwe eñ ander plaetsen (die door quadē raet eñ toedoen van onse heymelijcke vyanden ouer lange tyden van ons afghescheyden sijn/ eñ metten gemeynen vyanden aenspannēde/ eē generale desolatie eñ verderf/ so wel hem zeluen/ als allen den anderen prouincien deser Nederlandē sullen bybringē) door een nieu eñ noch tydich achterdinckē/ als een goet exempel eñ eenich middel om ons gemeyn verderf te beletten/ wildē naervolgen/ eñ (alle particuliere differentien/ tsy van religie als andersins/ daeraf wy onder ons/ als den gemeynen vyant wt den lande sal wesen/ wel sullen accorderen/ achterlatende) hemlieden met ons wederō vereenigē/ eñ van nieus verbinden eñ verplichten/ lichtelijc ooc soude mogen geschieden/ dat/ gelijc als doen ter tijt de Duytsche Vorsten eñ Rijcsteden door een nieu verbondt hare gemeyne vryheyt wederom erworuē/ eñ wel beuestigdē/ wy ooc onse eñ deser landen gemeyne vryheyt soude mogen becomen/ ende den Spaignarden onsen gemeynen vyant/ uyt alle dese Nederlanden Vdryuen/ ende binnen syne Pyreneschе bergen besluyten: Daertoe voorwaer en soude ons geen macht noch middel gebrekē/ waert dat wy (als man eñ wijf die in questie gecomen synde/ nochtans door de cōsideratie haerder gemeyner kinderen eñ naercommerē welvaren/ wederom tsamen vereenigen eñ accorderen) slechts ooc naer eenen zo langē twist/ (die ons alle beyde so vele quaets eñ ongeluck by gebracht heeft) wederō door eenen beteren raet tzamen vergaderden: eñ alzo/ in stede van langer/ door der valsche patriottē eñ Spaēs gesinde/ list/ tegen malcanderen (die toch onderlinge broederē/ eñ leden eēs lichaems zijn) iammerlijc te twistene/ eñ ons eygen bloet te stortē/ alle onse macht tegen onse gemeyne vyanden versamelden/ eñ by een brochten/ om ons de selue eens teenemale sonder hope van wedercomste quyte te maken: gelijc sy voorwaer ouerlanc verre van hier souden wesen/ en haddē wy ons vande heimelike verraders der gemeyne welvaert/ met hare listige redenen tot onzer eñ onzer nacomers schade eñ schande/ niet latē Vvuerē. Dese trekē der vyanden waerdoor so grooten onghelũc gecomen is/ zijn dan grootelix noodich wel ingezien te wesen/ op datmen dese boose omgecochte verraders des lants/ die ons zoeckē door dese practijckē noch voorder in oneenichept te bringen/ eñ de Spaensche tyrannie wederom te onderworpen/ niet en geloouen/ noch op hare listighe reden eenigen voet nemen. Want wat de ghemeyne regeringe belangt/ die zy oock in alle manieren plegen te blameren/ eñ alle actien vanden genen die de zware lasten der gemeyne welvaert op hare schouderen dragen (als off zy den wtganck eñ succes/ die Godt alleene toecomt/ in hare handen hadden) zijn cauillerende/ eñ gelijc als alle dingen niet altijt wel en gelucken (als off zi daer occasie van waren/ de zaken niet wel en meynden/ eñ niet trouwelijc ter herten en namen) alleene henlieden

de fautē toeschryuen/eñ zonderlinge den persoon van mynē Heere dē Prince
van Orangien/die (naest God) onse verlosser geweest is/eñ alleene apparēt
is de gemeyne sake te mogen redresseren/ eñ op eenen goedē voet te bringen)
byde gemeynte met alderley manieren van calumnieuse inuentien soecken
suspect te maken/tot versmaetheyt te bringen/eñ syne authoriteyt (dwelc de
vyant bouen alle andere saken meest begeert/eñ wenscht/want hy beter als
wy verstaet/hoe veel dat aende authoriteyt vanden seluen heere, Prince ge-
legen is) zoeken te vermindere/ Wie isser onder ons die niet en zie/ dat zulcx
eenen hoop drooch hout is / om een vier van tweedracht eñ mistrouwe aen
te steken/dat niet alleen Vlaendren/maer de gantse nedlanden/tot glinsterē
soude mogen ōbranden. Dat selue can daer door lichtelijc gemerct wordē/
dat naer dat sy alle dese voors. naerspraken/logentalen/ calumnien eñ twee-
drachtige inuētien onder den volcke eenē langē tijt gespreyt/ eñ op alle cantē
herleyt verandert eñ gedraeyt hebben / sy eyndelijc het momaensicht / daer
sy henlieden altijt mede gedect hebben/afdoende) alle hare propoostē conclu
deren eñ sluyten/met haren bedriegelicken paeyse/seggende/ datmē metten
vyant (twelc zy altijt geloochent hebben te begeirē) eenen peys moet zien te
maken/eñ ons het spaensche ioc wederom onderworpen. Daertoe dienden
alle hare voorgaende simulate redenen/eñ haer neerstich tegenhouden/dat-
men geene garnisoenen (twelc zy weten het eenige middel vande verseke rin-
ghe des lants te wesen) inde steden en soude nemē. Sulcx was oock t'slot van
t'calumnieux eñ fameux boecxken van Champaigny harer aller meester/in
twelcke naer alle de loose clachten die hy om de gemeynte tegē den persoon
eñ regiment vañ Prince van Oraignē (die toch altijt een goet gemeintenaer
bevonden is geweest / eñ der haluen oock voor sulcx altijt vanden vyanden
gescholden eñ gheblameert) gedaen hadde/onwillich eñ bitter te maken/hy
alle syne leugenen eñ calumnien mettē sleutel van synen bedriegelijckē peys
was sluytende : hopende mettē soetē name desselfs (gelijc off de daet terstōt
soude naervolgen) den gemeynen man (die des quaets (dat de oorloghe by-
bringt/ geerne ontslagen soude wesen) te verdoouen / eñ also den stric waer-
mede hy de selfde meynde te verworghen/ ouer henlieden hooft te trecken.

Want wat eenen goeden peys/vrede/reconciliatie/eñ vnie met onsen nae-
stē gebuerē van Artoys/Henegouwe/eñ andere meer stedē ende plaetsen die
toch eyndelijcke vande Spaignaerden iammerlijckē verdoruen eñ getiran-
niseert sullen werden/ soudē mogen belangē: Wie isser onder ons wiēs herte
door sulcke eene hope niet grootelijcx en soude verlicht/ verblijt/ eñ ontstekē
worden: Ende den welcken oft God gaue dat deur eenighe goede middelen
mochte voortsghewent worden / sonder twyfel wy en souden de laetste niet
zijn die daer naer souden trachten/ maer deselue met alle ernst vervolgen eñ
voorderen/ eñ altijt de helft vande wech vooren innetredē/wetende hoe vele
henlieden eñ ons eñ alle de Nederlandē daer inne gelegē is: Wāt voorwaer
gelijc als een jonge vrouwe by haren echten man veel schoone kinderē heb-
bende/ eñ nochtans deur misverstandt ende achterclap vanden seluen ver-
scheydē/in stede vā haer met hem die dat wel begeert te vereenigē eñ te ver-
accorderē/haer beyder benyders eñ viandē (die henlieden geerne indē gront
om haer singulier profijt sagen bedoruē) geloove geuende allerleye middelē
met henliedē voorwent om harē man eñ so haer selluen eñ hare kinderen te
bever-

bederuẽ/ eyndelijc onteert eñ geschonden wort/ eñ haer generatie brengt tot een eeuwige infamie ende verderfenisse: Also ooc soudet ontwyfelijc tot onser grooter droefheyt eñ ôdriet geschiedẽ/ waert dat wy niet haest beter als hier voren beradẽ wesende met malcanderen die toch onderlingen als man eñ vrouwe mogen gerekẽt worden/ niet en vereenigdẽ eñ tsamenderhant tegen onse gemeene vianden aenspannen / dat spliedeu/ noch langer hare vianden geloove gevende/ ende ons met hemlieden als vooren met alle middelen bestrijdende/ eerst/ eñ wy mogelijcken daer naer/ oft alle beyde tsamen (ia misschien alsdan als wy wel souden willẽ maer niet en sullen connen onse faultẽ repareren) in stede van tsamen in vreuchde en peyse te leven / tsamen overvallen sullẽ zijn met eene irremediabele desolatie: Omme de welcke te schouwen ende in stede van dien dese landen als vooren in coopmanschap te sien floreren/ onderlinge als wy plegen tsamẽ te handelen/ eñ in weelde/ wellust/ ende rijcdom te leven/ wy voorwaer gheerne wel souden begeeren tot een goede eñ trouwe versoeninge te comen: Wel versekert zijnde dat nopende de Religie eñ andere zwaricheden die onder ons souden mogẽ vallen/ wy lichtelijc metter minnẽ/ malcanderen gehoort hebbende/ wel souden overcomẽ.

Maer tot alsulckẽ eenẽ peys als dese vermomde spaensche patriottẽ ons voortbringhen/ ende alsmen vanden Spaignaerden (te meer in desen tegenwoordighen stant onser ghemeyner saeckẽ) soude connẽ verwachten / ende deur de welcke de gantsche landen sonder eenige faute souden tot hare upterste eñ eeuwige verderffenisse commen/ en connen noch en willen wy ons geensins laten persuaderen/ noch ooc eens af hooren spreken / iae houden eñ verclaren openbaerlijc voor onse vianden/ alle de ghene die daer af eenighe mentie oft openinge souden willen maken: wel versekert zijnde/ in wat manierẽ tselve soude geschiedẽ/ nergens toe en soude connen dienen/ dan tot onser ende onser allen naecommeren smadige doot ofte dienstbare slavernije. Want wat goets souder ooc van Champaigni (die autheur van desen peys geproposeert wort) connen gheurocht worden/ die toch (ten sy datmen hem voor zijn doot/ ghelijc hy wel verdient heeft/ ville) in eens verraders eñ deser landen ghesleghen vyandts huyt sal sterven. Want dat hy zynen persoon tot borge eñ versekertheyt des peys soude presenteren voor sommige jaren (gelijc als sy seggen) dat doet hy voorwaer niet als een slecht eñ onverstandich mensche/ maer als een wijs eñ voorsichtich ghevangen man/ de welcke niet wetende hoe effen het gaerne vande verradische aenslaghen onser vermomder Patriotten/ eñ syne aenhangers sal mogen afloopẽ/ allerleye middelen te vooren is worpende/ om zijne verlossinge eenichsins te verwerven. Wel versekert zijnde dat de gene die hem de handt over het hooft gehouden hebben / ende hem in sulcken authoriteyt gebracht hebben / dat de loflijcke Stadt van Ghendt (die noyt van Coningen/ Princen/ oft Potentatẽ/ deur eenighe groote macht van oorloge overwonnen en is connen worden/ maer tot noch toe ongeschonden/ eñ derhalven metten naeme vande macht van Ghendt is glorierende/ is gebleven) bynae van hem alleene/ binnen de selve gevangen wesende/ innegenomen eñ jammerlijc geschoffiert soude geweest hebben/ hem lichtelijc souden connẽ stellen in gantsche verlossinge/ waert by aldien/ dat hy slechs eens den volcke in dese bedrieghelijcke peysmakinghe coste doen smake crijgen. Ende oft hy nu schoon voor eenen tijt gevanghen

bleue/waer inne soude hy die nu gevangen is / syne conditie eenichsins ver-
ergeren/ oft wat doet hy sulcx presenterẽ / dat ooc niet alle andere ghevan-
genen (die altijt hopen datter yet goets van eenige syde voor hen soude mo-
gẽ erschijnen) niet en souden doen ter gelijcken . Voorwaer den Coninc van
Spaignien soude vele opden Heere van Champagni passen / eñ op zijn leuẽ
ofte steruẽ groote acht hebbẽ (wat schoone eñ goede dienstẽ dat hy hem ooc
can gedaen hebbẽ) conste hy slechts met syne verderfenisse/iae duysent ãdere
zijnder gelijcke(sulx is den aert aller tyrannen) dese landen int net eñ onder
syne bloedige clauwen ghecrijgen/ om eens zijns herten lust eñ toorn in al-
lerley soorten van wraecke/ met onsen bloede ende verderfenisse te boetene:
Champaignis beloften/ versekeringhen/eeden/ende gheuanghenisse soude
ons dan vele proffiteren / eñ onse conditie/ daer wy ons inne souden beclipt
vinden versoeten oft verschoonen. Maer wat de Religie (die toch de eenige
spijse onser zielen is) belangt / eñ om de selue niet te verloochenen/ wy onse
goederen eñ lichamen den tyranuẽ hier voormaels gewillichlijc onderwor-
pen/iae ooc met onsen bloede de waerheyt der seluer besegelt hebben/eñ om
de welcke in hare supuerheyt te behoudẽ/de Duytschen/ Franchoysen/ En-
gelschen/ ende Schotschs natien (naerdien sy de selue eens gesmaect haddẽ)
gelijc de historien daer afgetuygenisse geuen/het upterste gewaecht hebben/
eñ noch dagelijx allerleye periculen ende oorlogen der seluer haluen anveer-
ven/ende haer onderworpen : sullen wy (die eenen so langen tijt deur Go-
des ghenade byde selue verlicht gheweest zijn) de selue soo lichtelyck/ ende
sonder het upterste gheproeft te hebben/soo schandelijck afghaen ende ver-
loochenen/ende te vergeefs soo dickmael totten bloede ghestreden hebben?
Want wat apparentie isser dat den coninc van Spaignẽ ons deselue eenich-
sins soude willen toelaten/ soo zy de eenighe oorsake/fondament eñ beginsel
deser tegenwoordiger oorlogen is geweest? eñ om de welcke wt te ropen/zo
met vier eñ zweert/als door een nieu forme van Inquisitie/ de nieuwe Bis-
schoppen eñ den Hertoge van Alua/met zinen Spaignardẽ herwaerts ouer
gesonden/eñ geinstalleert sijn geweest/ Jae lieuer dan de welcke in eenigen
deele te lyden eñ dulden/ oft eenich ouerblyuende voncxken der seluer/onge-
blust te laten/den coninc dicwils geprotesteert heeft/dat hi veel eer alle syne
landen eñ coninckrijcken in een waegschale oft aen eenen zyden draet soude
laten hangen? Men mach den gemeynen man met sulcke propoosten / als
met eenẽ zoeten toom indẽ mont leyden/eñ onder den volcke de mare sprey-
den/datmen een Religions vrede maken soude /de Misse metten Euangelio
vereenigen/eñ gesaemder hant in alle plaetsen toelaten: maer de landẽ van
Henegou eñ Artois (daer de Spaignaerden noch huydensdaegs de Religie
verbolgen/eñ noch onlancx om de selue diuersche persoonẽ omgebracht heb-
ben) Duynkercken ooc Nieupoort eñ meer andere steden in Vlaendren ende
Brabant/daer sy nu meester sijn/eñ de religie geensins en lyden/maer groo-
telijcx verdrucken geuen genoech te kennen/hoe zy ooc met allen die vande
religie zijn oft daeraf geweest hebbẽ soudẽ omspringen/waert dat sy slechts
des lãts eens gants eñ al wel meester warẽ. Maer wat is noodich dese sake
breeder te verhalen/oft met breeder redenen te beuestigen/daer het doch alle
man kẽnelic is/ dat de coninc van Spaignẽ/ als daertoe met eede verplicht
wesende/de Religie nimmermeer in den minsten deele(zonder zeker middel
te heb-

te hebben/ om de selue alst hem belieuen sal te verstooren/ eñ totten gronde
toe wt te roven) en zal accorderen ofte dese nederlanden toelaten. Want off
schoone de Prince van Parma zulcx nu beloofde/ zwoere/ eñ met s'Conincx
zegel eñ brief/ gelijc hy lichtelijc doen zoude/ bevestichde/ zouden wy ooc wel
willen peysen/ dat hy zijn belofte beter zoude connen oft willen houden/ dan
de Hertoginne van Parma zijn moeder/ hier te vorẽ ten tyde vande requeste
(wanneer de predicatie toegelaten werdt) gedaen heeft/ eñ belooft hadde te
doene? is ons tgene dat ons in dien tijt geschiede eñ om welcke (coninex toe-
laten) veel duysenden vromer luyden/ met alderley soorten van executiẽ ge-
straft eñ gedoodt werden/ de goederen int generale van alle die eenige pro-
fessie der zeluer gedaen hadden/ gheconfisquiert werden / eñ een ontallijcke
menichte van volcke wt de nederlanden/ als wt eenen brant ghedwonghen
werden te vluchtẽ) wt der memorie? Maer neemt noch datmẽ metter daet
eenen tijt lanck de religie gunde/ eñ (twelck niet geschieden en zal) toeliete/
eñ dat de zelue alzo vrymoedelijck/ als nu ten dage openbaerlijc gepredickt
werde/ zoudemen ooc alle andere politische consideratien (die de beloftẽ des
coninex/ als met eenen bant souden mogen vast maken) connen so wel verse-
keren/ datmen des coninex regalien/ eñ dergelijcke authoriteyten/ die hem
zonder twijffel toe souden moeten comen/ met eenigerley soorte van accoort
soude connẽ verminderẽ oft afnemen? Soudemen ten minsten mettẽ zeluen
accoorde (nadyẽ noch huydẽs daegs tselue bynae is geschiende) alle verloo-
pen/ wtgeseide/ oproertige boeuen/ niet moetẽ int lant latẽ comẽ: eñ de wettẽ
(watmen daertegen ooc zoude connen ghedoen) nae den wille des Coninex
stellen ende ordonneren / ende alzoo allencxkens den bloedthonden ouer de
gemeynte (als wolven onder de schapen) wederom macht eñ authoriteit ge-
uen? souden wy ooc niet moeten den legher vande Spaignaerden door onze
landen passagie gheuen/ eñ met allerley munitien helpen eñ bystaen/ om de
andere steden ende provincien (die met Godes hulpe lieuer het wterste ver-
wachten zullen / dan metten vyandt in eenich breeder verbondt treden) tot
eene wterste vederffenisse te brengen?

Ende als sulcx soude geschieden/ eñ dat wy selue (gelijct eyndelijc geschiedẽ
soude) gedwongen souden wesen/ metten vyant tegen onse bondtgenoten te
oorlogen (oft ons nu schoon allerleye eerlijcke versekeringen in schrifte toe-
geseyt waren) die goede trouwe Patriotten/ eñ beste lieden van Ghendt/ eñ
andere plaetsen (mitsgaders ooc alle andere lieden van qualiteyte) souden zy
niet d'een voor d'ander naer (haers lijfs vreese hebbeñ) haer seluẽ soecken te
versien/ eñ haer ooc metter daet d'een hier d'ander daer heymelijc versteken?
Ende als de beste also ende de ghequalificeerde personen vertrocken souden
zijn deur vreese/ gelijc sulx sonder twijfel geschieden soude/ ende datmen den
boosen/ moetwilligen/ bloetgierigẽ oude officieren eñ magistratẽ de plaetse
gheruymt sal hebben / wie souder dan ouerblijuen / om alsulcken verdrach
alsmen best soude connen gemaect hebbẽ (so tot versekeringe vande Religie/
als vande politische regieringhe) te doen onderhouden? Jae wie souder ee-
nichsins teghen t'gene dat den Coninc ordineren soude / eens derren kicken?
Soo dat alle de conditien daer Champaigni/ ende andere syne aenhangers
den goedẽ lieden den mont mede open houden/ eñ doen waterbeckẽ/ anders
niet en zijn dan een soet liedekẽ om den slechten eñ eenvoudigen te verdouẽ/

ende in slape te wieghen/ eñ wiens redenen waert dat van ons deur Godes
toelaten(om onse ondancbaerheyt te straffen) aengenomen / ghesmaect eñ
ghelooft wierden/ wat eener verschrickelijcke verwoestinge/ soudemen dan
sien in Vlaendren? wat moort/wat brant/wat middel genoech van verderf-
fenisse souden de vyanden ghenoechsamelijc moghen oft connen gebruicken
omme de litmaten Christi / ende die eenvuldighe goede ghemeente te niete
brengene ende te verscheurene? Wie soude connen ontvlieden haere bloe-
dighe handen eñ scherpsnydende clauwen? Jae wie en soude geen volle oc-
casie ghegheuen hebben / soo int faict vande Religie als vande ghepreteu-
deerde rebellie/ om inden wtersten noot ghebrocht te wordene? Der In-
dianen/ die van Granaden eñ andere luyden conditie/ diese met hoopē ghe-
doot eñ voor slauen ghebruyckt hebben/ en soude gheensins by dese onse be-
derffenisse zijn te vergheliicken/ mochtense slechts eens tot haren vermeten
commen/ eñ naer harebegheerte ende lust wreken de smaede eñ schande/die
zy dincken datse in dese landen meer als in eenighe andere opt ontfanghen/
eñ gheleden hebben. Hier toe eest dat ons dese vermomde spaensche peys-
maeckers begheeren te brenghene: dit is tghene dat zy allenskens eñ van
verren besteken ende onder malcanderen soo listelycken gedreuen hebben/
eñ waer toe sy ooc huydensdaechs deur diversche middelen/ als die nemer-
meer ghebreck van nieuwe aenslaghen en hebben/ noch zijn trachtende.
Want dat sy oock segghen datmen deur een houwelijck tusschen des Erts-
hertoghen van Oostenrijc/ oft andere eñ des Coninex van Spaeignië doch-
teren/ de saecken middelen soude moghen/ sonder de landen onder de han-
den vanden Spaeignaerden(die zy weten vande ghemeente grootelijcx ge-
haet te zijne) te brenghene/ wat apparentie isser datmen sulcx soude mogen
eens peynzen/ ofte slechts dorren dromē? nv insonderheyt als ons de spaig-
naerden met heure macht bycans omringhelt/ eñ Artois ende Henegouwe/
met vele andere plaetsen van importantien in hare bewelt eñ macht hebbē?
Meynen wy dat de woedende wrake des spaenschen Coninex soo lichtelic-
ken sinckē soude? eñ dat hy so haest de schande eñ schade/ die hy meent vā ons
ontfanghen te hebben/ zoo int feyt vande Religie als int verloochenen van
zijne heerschappye/ ende oock deur t'verderff van zijne groote heyrcrachten
ende onestimeerlijcke costen ende lasten by hem gheleden/ zoude connen ver-
gheten ofte willen vergheuen?

Die Spaensche ambitie/ opgeblasene houeerdije/ ende onverdragelijcke
wreetheyt eñ tyrannie/ is allen natien (die deur hare handen gepasseert/ eñ
die wy selue hier voormaels in mindere misdadē genoech vernomē / hebbē)
te seere innegebeelt/ om van hemlieden sulcke eene nieuwe eñ ongewoonne-
lijcke moderatie eñ bermhertichheyt te mogen verwachten: Als de gene die
wy wel weten ende geproeft hebben / dat bouen alle andere onnatuerlijcke
wreetheyden die sy tegens hare vyanden zijn gewone te ghebruycken (daer
van de Indianen/ eñ die van Granaden ons mogen getuyghen eñ een goet
exempel gheuen) noch tot wraec lghierichheyt aldermeest gheneghen zijn/
eñ derhaluen lieuer alle manieren van periculē/ incommoditeytē/ eñ schaden
lijden souden/ dan dat sy ons (van wien sy so vele schamperheyt ende schade
geleden hebben) ongestraft ende henlieden ongewroken/ deur eenighe ma-
niere van accoorde(tsy houwelijcke oft andersins/ datme soude connē maec-
ken/

ken/de ſake voorby ſouden laten paſſeren: Deſhaluen alle voorſeyde ſaken
wel geconſidereert weſende) wy als uwe mede bontgenooten eender ſaken/
lidtmaten eender gemeenten/ Compatriotten eens Vaderlandts/ eñ mede-
beschermers deſer aenghenomen alghemeyne oorloge/ om de vryheyt ons
geloofs / eñ der previlegien vryheyden eñ oude coſtuymen deſer voormaels
florerende Nederlanden te behouden / wy wt grondt ons herten uwer L.
(die toch van oudẽ tyden altijts geweeſt hebt voorſtanders der vryheyt des
landts/ eñ vyanden vande Spaenſche natie) bidden eñ verſoecken dat ghy
nu ter tijt meer als oyt van te vooren/ alle vlijt/ neirſtichheyt/ eñ authoritheyt
ghebruycket/ ende voorwendet/ om alle raetſlagen eñ voornemen deſer ver-
momde Spaenſche peysmakeren/ deur de welcke ſy de ghemeyne weluaert
bycans totte uyterſte verderffeniſſe gebrocht hebben/ te brekẽ/ te verſtoorẽ/
ende inden grondt wt te ropen: Daer toe hebt ghy mijn Heere van Emebiſe
wt Duytslandt gheroepen: Dat is tghene dat wy alle tſamen als een oude
ſchuldt van hem als der vlaemſcher verloſſer zijn verwachtende.

De cracht Godes ſal ulieden verſtercken / uwe vyanden bloode maken/
ende eenen ſchrick innejagen/ alle vrome/ trouwe/ eñ goede Patriotten/ die
dat Spaenſche vergift noch niet geſmaect en hebben/ ſullen v ooc bystaen/
ende met alle middelen helpen/ ſoo dat ghy lichtelijck de peſen der vyanden
geſpannẽ bogen ſult in tijts af ſnijdẽ/ eñ de gemeene ſake/ waer toe ghy liedẽ
Godt door ſpeciale genade gheroepen ſijt / wederom redreſſeren/ ende op
eenen goeden voet bringhen. Dit is tghene / dat wy ulieden wel hebben
willen int breede ende vriendelijck aengheuen ende vertoonen op dat alle de
gene/ die (deur wat occaſie dat het ſy) tweedracht ende ſcheuringe onder ons
ſoecken te bringen/ eñ alſo voorts de gemeene ſaken hopen te vercanckeren/
geen voorder credit oft macht om tſelue te wege te bringen/ voortaen onder
ulieden ofte ons en mogen crijgẽ/ maer voor ſulx als ſy zijn/ gekent/ eñ allen
menſchẽ ontdect weſende/ haren verdiendẽ loon ontfangẽ: eñ voorts aen de
gemeene weluaert deſer Nederlandẽ met gemeene raet eñ daet (als inde wel-
ke onſer aller ſalicheyt gelegen is) van ons gelijckelijck ghevoordert wordẽ.

Om alle welcke zaken tot beteren effecte eñ tot meerder voorderinge der
gemeyner zaken te volvueren / ſo bidden wy vlieden bouen alle zaken zeer
vriendelijck/ dat alle particuliere twiſten/ vyantſchapen/ miſverſtanden/ eñ
miſtrouwẽ/ wat occaſie deẽ tegen den anderẽ zoude mogẽ hebben/ die onder
eenige vãde principale van uliedẽ oft ons ſoudẽ mogẽ weſen (de welcke doch
door de inuẽtie der gemeyner vyanden haren oorſpronck genomen hebben)
te neder geleyt eñ begrauẽ mogen worden/ eñ dat ghelijc als Themiſtocles
eñ Ariſtides/ beyde vrome Capiteynen van Athenen/ (die onderlinge vyan-
den weſende/ nochtans als de gemeyne liberteyt eñ welvaren haerder ſtadt
ende lant was periclicterende/ peys eñ vrede tſamen maecten/ eñ door haer-
der beyden vnie eñ vromicheit/ een heerlicke victorie verworuen) wy ooc in-
ſgelijcx/ alle onſe particuliere affecten eñ paſſien beſyden geſtelt hebbende/
eñ alzoo tſamen eendrachtich zijnde in eenen wille/ raet/ ende daet/ alle onſe
crachten te beter verſamelende/ den gemeynẽ vyant (als Ariſtides eñ The-
miſtocles deden) te beter wederſtaen mogen/ eñ met Gods genade eyndelijc
eene goede ouerwinninghe ende victorie teghen hem vercrijghen.

Voort oock op dat de heymelicke verraderye eens mach een eynde nemẽ
eñ alle de goede raetslagen door secrete middelẽ niet meer als voormaels en
worden verhindert / zo isset wel noodich / dat wy onze steden / wetten / raden /
eñ collegien wel zuyueren / van alle zulcke persoonẽ als wy (gelijc quade eñ
verbuylde humeuren in smenschẽ lichaem) onder ons / zullẽ mogen heyme-
lycke oft openbare Godes / eñ des Landts vyanden erkennen te wesen: nie-
mande eyndelick in authoriteyt stellende / oft in eenige officien gebruyckẽde
dan de gene wiens trouwe totten Vaderlande / yuer totter Religie / eñ ghe-
rechtichheyt van syne voorgaende daden / goede hope eñ getuygnisse van hen
seluen sullen geueẽ hebbẽ: Onder ander ooc Bruti exempel naervolgende /
Champaigny met allen zijne medeplegeren / die als de kinderen Bruti tegẽ
hare Vaderlant geraetslaecht hebbẽ / zo wel versekeren / dat zy hierna geen-
derley oproer oft verraet en vermoghẽ meer te veroorsaken. Eñ ten lesten
om ons vriendelijc vermaẽ met het beginsel desselfs te sluytẽ / (ten sy dat wy
gelijck andere / die sich van haren nabueren hebben willen affsonderen / ende
hare saken int particuliere voerkde / ten lesten zijn geweest den roof haerder
vyanden / ooc willen deene voren dander naer vallen inde stricken vanden
Spaignarden) dat wy ons tsamen eendrachtelijck houdende by onse Vnie /
met alle neerstichheyt eñ vlyticheyt / bequame eñ trouwe persoonen deputerẽ
met volle macht ende authoritheyt / om byde generale vergaderinghe der
Staten te verschynẽ / eñ aldaer sulcx alsmen in desen hoogen noot / sal meest
bequaem ende profytich vinden / tsamen te raetslagen ende te besluyten.
Welcke voorſ. saken / ist by aldien dat wy met ernst eñ eendrachtickheyt effec-
tueren / zoo en twijffelen wy niet / oft den gemeynen bynae veruallen standt
deses landts / en sal lichtelijck worden geredresseert / ende de landen wel ge-
vnieert wesende / om den algemeynen vyandt te wederstaen / wederom
metter tijt gebrocht sullen worden in harẽ voorgaendẽ fleur eñ prosperiteyt.
Daertoe bidden wy Godt almachtich ons te willen verleenẽ zijnen segen.